

Fyrrv. landsstýrismaður í alimálum rættiliga ivingarsamur um alipolitikkinn:

Náttúran skal dálkast – men yvirskotið skal sendast av landinum

– Skulu útlendingar kunnu eiga 49% av føroyskum alibrúkum, hevur tað lítið uppá seg at fáa sær fult ræði á føroyskari aling ígjøgnum strámen, heldur Vilhelm Johannesen

ÁKI BERTHOLDSEN

– Tað er sera umráðandi, at føroyingar sjálvir hava ræði á alivinnuni og stýra henni.

Vilhelm Johannesen, fyrrverandi landsstýrismaður í alimálum, kann yvirhøvur ikki taka undir við ætlanini hjá landsstýrinum at geva útlendingum loyvi til at eiga 49% av føroyskum alibrúkum.

Higartil hava útlendingar kunnað átt 33% í føroyskum alibrúkum.

Men í dag fer løgtingið at viðgera eitt uppskot frá landsstýrinum um at geva útlendingum rúmari ræisir í føroysku alivinnuni so at teir framyvir kunnu eiga upp til 49% av alibrúkum.

Vilhelm Johannesen sigur, at javnaðarflokkurin fer at viðgera málið á miðdegi í dag, so hann kann ikki svara fyri allan flokkin.

Men sjálvur er hann hart ímóti hesum partinum av alipolitikkinum hjá landsstýrinum.

– Eigur tú 49% av einum

felag, er so skjótt, at tú kanst fáa strámen at hjálpa tær til at fáa fult ræði á tí, sigur Vilhelm Johannesen.

Hann sigur, at royndir úr øðrum viðurskiftum vísa okkum, at tað er ikki óvanligt at útlendingar hava strámen fyrri seg.

– Tá ið tú hevur 49% av einum felag, skalt tú bara hava 2% afturat fyrri at hava reinan meiriluta.

– Og tað hevur lítið uppá hjá teimum at fáa strámen at hjálpa teimum at sleppa ígjøgnum tey lögfrøðiliga nálaeyguni, sum eru.

– Og so hava føroyingar mist ræði alivinnuni og tað er serstakliga óheppið, sigur Vilhelm Johannesen.

Føroyingar sjálvir

Vilhelm Johannesen var landsstýrismaður í alimálum frá januar í 1985 til januar í 1989.

– Tá ið vit komu í landsstýrið ta ferðina var lítið til av lógum hesum viðvíkjandi.

– Men í 1988 fekk eg eina lóg samtykt, sum segði, at fyrri at hava avgerðarrættin

á einum alibrúki, skuldi tú lúka tríggar treytir.

1) Tú skuldi búa á staðnum, har alioyvi varð givið.

2) Tú skuldi hava serligt tilkynnti til staðið, har alingin var.

3) Tú skuldi búa í Føroyum.

– Hetta varð samtykt so at siga einmælt, 30 atkvøður vóru fyrri og ongin ímóti.

Fyrrverandi landsstýrismaðurin sigur, at hetta vísir, hvussu stóran dent alt løgtingið, fyrri bara 10 árum síðani legði á, at ræðið á føroysku alingini bleiv verandi á føroyskum hondum.

– Men ræðið skuldi ikki bara verða verandi á føroyskum hondum. Tað skuldi eisini vera á staðnum, har alibrúki varð.

– Tá var stór, politisk semja um, at tað skuldi ikki bera til at stórkapitalur úr Havn t.d. skuldi hava ræðið á alivinnuni úti um landið.

Vilhelm Johannesen sigur, at hansara støða er ikki broytt enn.

– Tí kann eg hvørki kann eg taka undir við, at útlend-

ingar kunnu eiga 33%, og hvaðna minni 49% av føroyskum alibrúkum.

Fyrrverandi landsstýrismaðurin sigur, at landsstýrið brúktu í stóran mun norska lóggávu sum fyrmynd.

– Norðmenn vildu nevniliga hava, at eigarar og alarar skuldu vera somu fólk.

– Tað var ikki hildið verða heppið, at pengasterkar kreftir, sum vóru miðsavnaðar onkustaðni, áttu alingina, meðan fólkid kring landið bara slapp at sita sum eitt slag av uppitarum av alibrúkum.

Veldst um til hvat

Men nú er tað ikki óvanligt, at ymsk lond vilja hava útlendskan kapital í vinnulív- id?

– Nei, tað er ikki óvanligt. – Men tað veldst um til hvat.

– Nú skulu vit minnst til, at alingin er ein týðandi partur av føroysku náttúruni og føroyska umhvørvinum.

– Og tað er ógvuliga umráðandi, at til sjálvið hava tamarhald á, hvat fer fram í

náttúruni og hava avgerðarrættin um, hvat skal henda.

– Møguliga kann tað gerast við ymsum lógum.

– Men vit hava eina lóggávu sum er. Og vit vita, hvørjar trupulleikar, vit hava av føroyskum fyrirkomum.

– Vit vita, at aling dálkar.

– Og tað vil siga, at í alingini eru tað vit, sum leggja náttúruna til-tað eru vit, sum dálka okkara náttúru.

– Men fær landsstýrið sín vilja, skal yvirskotið, sum henda dálkingin skapar, sendast av landinum.

– Tað er púra burturvið, sigur Vilhelm Johannesen.

– Tí haldi eg, at tað eru óráð at lata avgerðarrættin uppi hendurnar á útlendingum.

– Eg haldi ikki, at nakar kundi droymt um at givið útlendingum ræði á føroyska fiskiflotanum.

Vilhelm Johannesen ivast eisini í um tað er neyðugt við útlendskum kapitali í føroyskt vinnulív.

– Peningastovarnir eru fullir av pengum. Fólk fáa

– Vit eiga at minnst til, at tá ið vit siga ja til útlendskar fløgur, siga vit eisini ja til at enda avkastid av landinum, sigur Vilhelm Johannesen.

meiri og meiri pengar um hendi og eiga meiri og meiri í bankunum og yvirhøvur gongur fram á búskapin- um.

– So tað er óneyðugt við útlendskum kapitali, sum stóðan er.

Hevði stóðan verið tann øvugta, at ongir pengar vóru í landinum, var stóðan ein heilt onnur.

– Men kunnu vit sleppa undan, skulu vit lata vera.

– Tí vit eiga eisini at minnst til, at tá ið vit siga ja til útlendskar fløgur, siga vit eisini ja til at enda avkastid av landinum, sigur Vilhelm Johannesen.

Tíð at stinga fremstafingur í sandin

– Hóast meiri enn 10.000 fólk starvast hjá tí almenna, so eru ynskir og krøv um at økja hetta tal munandi. Og ikki nóg mikið við tí, lónarsamráðing- ingar við almennu fakfeløgini standa fyrri framan og sum skilst, eru tað ikki smávægis lónarkrøv, sum koma. Alment lónt starvsfólk vilja eini 20-30 prosent upp í lón, sigur Jørgen Niclasen, figgjarnevndarformaður, m.a. í viðmerking nú Figgjarnevndin hevur figgjarlógina til viðgerðar

ÓLAVUR Í BEITI

Figgjarnevndin gjøgnumgongur nú figgjarlógina og mett verður, at henda gjøgnumgongd verður lið- ug í hesi vikuni, og í komandi viku verður so polit- iska viðgerðin, har endal- iga töluni fyrri almennu út- reiðslurnar skulu setast á.

Í sambandi við hesa gjøgnumgongd nú, hevur blaðið vent sær til figgjar- nevndarformannin, Jørgen Niclasen, sum mæltur til, at tó at vit hava eina positiva gongd, so má ovfarakáti ikki spennast bein fyrri hesi gongd.

Eini 30% upp í lón

– Vi hesum røringum, sum nú eru í samfelagnum, har fleiri samfelagsbólkar rópa um hægri almennar út- reiðslur av øllum handa slag, og politikkarar úr bæði andstöðu og onkrum sam- gonguflokki tykja at rópa

harðast, rokni eg ikki við blíðum birði fyrri framtíð Føroya.

– Hóast meiri enn 10.000 fólk starvast hjá tí almenna, so eru ynskir og krøv um at økja hetta tal munandi. Og ikki nóg mikið við tí, lónarsamráðing- ingar við almennu fakfeløgini standa fyrri framan og sum skilst, eru tað ikki smávægis lónarkrøv, sum koma. Alment lónt starvsfólk vilja eini 20-30 prosent upp í lón, vísir figgjarnevndarformaðurin á.

Nýtsluhóvastaðkan

– Øll henda nýtsluhóva- stákanin er í komin, tí vit nú hava eitt lítið yvirskot á figgjarlógini, men verða politikkarar so ábyrgdar- leysir at fylgja hesum ráki, fáa vit eitt fullkomið av- lagað kappingarføri og har- av eitt vinnulív, sum ongan móguleika hevur at bera samfelagnum uppi.

– Vit fáa eitt óhjálpið so- kallað vælfærdarsamfelag, sum livir av ella doyrvíð, hvussu góðhjartaðir dansk- ir skattgjaldarar eru í Blokkstuðlinum til Føroy- ar.

– Vit skulu gloyma alt um fullveldið og innrættað okkum sum stuðulssamfel- ag og spæla harrar í húsi, sigur Jørgen Niclasen og heitir á politiska myndug- leikan um at stinga fremstafingur í sandin og halda fast um positivu ver- andi gongd.

– Halda vit almennu út- reiðslunum niðri og vísa afturhald í lónarkrøvum, kemur figgjarligt sjálv- bjargni av sær sjálvum. Tað hava seinnu árinu prógvað, slær figgjarnevndarfor- maðurin fast.

Liva uttan stuðul

Jørgen Niclasen vísir eisini á, hvussu stóran týðning tað hevur, at vit halda fast

nú vit hava eitt yvirskot á figgjarlógini.

– Taka vit figgjarlógina í ár, gjalda vit í rentu av skuld okkara uml. 400 mió. krónur. Og kortini hava vit eitt yvirskot á figgjarlógini uppá 300 mió. krónur.

– Tað vil siga, halda vit fast og alt annað líka, hava vit 700 mió. krónur árliga til rentu og avdráttur, og tá eru bert 10 ár, til landskassin er skuldarfríur, sigur figg- jarnevndarformaðurin.

Og víðari sigur Jørgen Niclasen, at eftir hesi 10 árin, sigur tað seg sjálvt, at vit verða hesar 700 mió. krónurnar av Blokkinum fyrriuttan.

– Kommunurnar rinda millum 200 og 300 mió. krónur í rentum og avdráttum árliga, og halda tær fast í 10 ár, eru kommunurnar eisini skuldar- arfríar, og hesin peningur leysur, og nú eru vit so, eftir hesi 10 árin, komin

hartil, at samfelagið kann liva uttan stuðul úr danska Statskassanum.

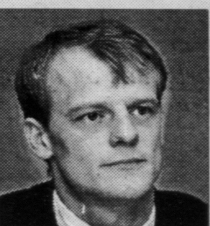
– Samfelagið er nú eftir tiggju árum innrættað at klára seg sjálvt. Kapping- arfærið er gott og tí eru móguleikar fyrri einum sterkum vinnulívi góðir og stórir.

– Hesi tøl eru fakta og tey vísa, at tað ber til, men tað er ikki lætt. Tað skulu breiðir herðar til og fólkid má standa og lyfta saman, sigur Jørgen Niclasen.

Sjálvbjargni

At enda sigur Jørgen Niclasen, sum saman við hinum limunum í figgjarnevndini, hevur figgjarlógina fyrri sær hvønn dag, at tey, sum ræð- ast fullveldið og ynskja studningssamfelagið eiga at hugsa væl um avleiðing- arnar fyrri framtíðina.

– Sjálvbjargni má verða málið, men skulu vit náa hesum máli, mugu vit

Jørgen Niclasen, figgjar- nevndarformaður leggja vekt og rygg til okk- ara ætlanir um fullveldið og vísa tað í verki á figg- jarlugu síðuni. Tað ber til, men er neyvan lætt, sigur Jørgen Niclasen.

Í komandi viku verður politiska viðgerðin av figgjarlógini, har endaliga töluni fyrri almennu út- reiðslurnar skulu setast á. Hesa vikuna gjøgnumgongur Figgjarnevndin figgjarlóg- ina, og mett verður at henda gjøgnumgongd verður liðug í vikuni.